

Fondator:

Mitropolitul
ANDREI
SAGUNA

1853

Telegraful Român

FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Anul 145

SIBIU

1 și 15

octombrie

Nr. 37—40

1997

Vizita Sanctității Sale
Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic
al Constantinopolului, în România

1. Sosirea la București și participarea la festivitatea de deschidere a anului universitar 1997—1998

În cadrul relațiilor frățești între Bisericiile Ortodoxe în perioada 11—15 octombrie 1997 a avut loc vizita oficială în România a S.S. Bartolomeu, la invitația Prea Fericitului Părinte TEOCTIST, Patriarhul B.O.R. și a I.P.S. Mitropolit DANIEL al Moldovei și Bucovinei.

Programul vizitei la București s-a derulat în ziua de 11 octombrie, începând cu orele 10, când Sanctitatea Sa a sosit de la Istanbul pe Aeroportul Internațional Băneasa. A fost întâmpinat de Prea Fericitul Patriarh Pa'riarh însotit de Arhiepiscopi și Episcopi din Mitropolia Munteniei și Dobrogei: Arhiepiscopia Tomisului, Arhiepiscopia Târgoviștei, Episcopia Râmniciului, Episcopia Argeșului, Episcopia Buzăului, Episcopia Sloboziei și Călărașilor, Episcopia Alexandriei și Teleormanului, P.S. Ep. Teofan Sinaia, P.S. Vincentiu Ploieșteanul — Vicari Patriarhali, P.S. Teodosie Snagoveanul Vicar al Arhiep. Bucureștilor, părinti consilieri, copii, clerci, oficialități din partea Secr. de Stat pen'ru Culte, Ministerul Afacerilor Externe, Ambasadorul Republicii Elene la București, reprezentanți ai mass-media.

După o scurtă declarație la aeroport, în care a fost marcat scopul vizitei și locul ei în contextul relațiilor de veacuri între cele două popoare și Biserici de către cei doi Întăistători, delegația s-a deplasat spre Catedrala patriarhală unde a fost oficiat Te Deum-ul de întâmpinare, la ora 10.30. Prea Fericitul Părinte Teocist a adresat cuvântul de "Bun venit!" Sanctității Sale subliniind relațile de prietenie existente între cele două Patriarhii. În cuvântarea rostită de S.S. Bartolomeu a fost subliniată din nou valoarea "unității noastre în Hristos în lumea plină de antitez și disensiuni, rivalități și războaie și lupte" și necesitatea păstrării unității eclesiastice în Biserica Ortodoxă. A fost exprimată bucuria că poporul român în mare parte majoritate a înțelese aceste adeveriri și rămâne credincios Bisericii sale Ortodoxe, unită nedespărțită cu celealte Biserici Ortodoxe locale.

La orele 11.30 a avut loc Deschiderea anului academic 1997—1998 al Facultății de Teologie Ortodoxă și Universității din București și închiderea Simpozionului dedicat Părintelui Dumitru Stăniloaie. Cuvântul de deschidere a fost adresat de P.C. Pr. Prof. Dr. Constantin Cornilescu, Decanul Facultății în care s-a prezentat pe scurt evoluția învățământului teologic, situația secțiilor și locul ei în contextul relațiilor de veacuri între cele

(Continuare în pag. a 2-a)

Pr. CRISTIAN POPA

Doina Iancului

(la 125 de ani de la moarte)

Codrule, bătut de ploi
Trece Iancu printre noi
In amurg și clar de lună
Vântul pașii îl adună

Crișul poartă cu fiori
Apele în sărbători
Să le-aprindă vălvătăi
Revărsate-n ochii Săi

Stelele îi joacă-n plete
Flinta paltină intre spete
Glasul tănet duruit
Ceru-n trăsnet năruit

Când pornit-am vijelia
Uraganul și mănia
Codrule, ai fost cu noi
Prăvălindu-ne puhoi

A plecat apoi ca-n vis
S-aducă dreptatea-scriș
Că din țără-i alungat
Mincinosul de-măprăt

Pleacă-ți frunza să-i asculți
Fluera doinind prin munți
Somm la Tebea noaptea mare
Domnul Iancu nu mai are

Pr. ION IONESCU

Misiunea și menirea Episcopului vicar

— Considerații legate de evenimentul recente alegeri de episcop-vicar la Sibiu —

După o întrerupere de aproape 4 ani, iată că Arhiepiscopia Sibiului are un nou episcop-vicar în persoana părintelui VISARION BALȚAT, fost an de zile colaborator apropiat al nostru, mai întâi ca secretar eparhial, iar mai apoi ca și consilier cultural.

Bunul Dumnezeu a vrut să-l cheme pe părintele VISARION, deși era numai diacon, la o slujire înaltă, la slujirea de păstor susținută de credincioșilor din Eparhia noastră, în așa fel, ca împreună să purtăm de grija turmei duhovnicești încredințate spre pastorie de către arhiepiscop cel vesnic, mai marele păstorilor, Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

L-am cunoscut pe părintele Visarion, încă din anii când era doctorand la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, și anume din paginile Telegrafului Român, unde P.C. Sa publica mici tablouri cuprinzând traduceri din Sf. Părinte.

Așa se face că la terminarea cursurilor de doctorat, având bune recomandări și de la profesorii săi, la dorința expusă a sfintiei Sale i-am aprobat închinovierea la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, județul Brașov, începând cu data de 1 aprilie 1989. Mănăstirea atunci era în plin proces de reconstrucție, noua incintă era în roșu sub acoperiș, se lucra într-un fel conspirativ, cu toate riscurile asumate, neavând aprobare pentru noile construcții.

La praznicul Izvorului Tămăduirii a acelaiași an, mai precis la 5 mai 1989, P.C. Sa a fost tuns în monahism, la altarul din padurea de fagi de lângă mănăstire, primind numele de VISARION, în locul celui de Dumitru pe care-l primise de la boțez.

Am spus atunci, în predica zilei, că numele a fost ales prin tragere la sorti — de trei ori a ieșit același nume de VISARION — și că a fost un nume simbolic, mai ales că ultimul stareț al mănăstirii, înainte de distrugerea ei cu tunurile de către generalul Preiss, a fost tot un Visarion. Naș de călugărie, Părintele Visarion l-a avut pe arhimandritul de atunci, episcopul de astăzi Casian Crăciun al Dunării de Jos.

La scurt timp, după o scurtă ucenicie la mănăstire, Părintele VISARION a fost numit în postul de secretar-eparchial rămas atunci vacant, post în care a funcționat până la plecarea sa la studii în Grecia, la 1 octombrie 1994.

În același an, participând la Atena la festivitățile prilejuite de aniversarea S.S. SERAFIM al Atenei și al întregii Elade, am obținut o bursă de studii din partea Statului Grec, pentru un Tânăr teolog român.

Intors acasă, l-am recomandat pe Părintele VISARION, care la scurt timp a obținut toate aprobările necesare din partea autorităților elene, și a fost declarat admis pentru bursă.

Am avut și sprijinul profesorilor Sava Agourides și George Galitis, de la Facultatea de Teologie din Atena, de care mă legă o veche prietenie.

Aici la Atena, Pă. Visarion a urmat cursurile de limbă neogreacă de la Facultatea de Filozofie din Atena, iar apoi a fost înscris la Facultatea de Teologie de aici, în vederea elaborării tezei de doctorat în teologie. Paralel, P.C. Visarion a slujit ca diacon la o biserică din centrul Atenei, unde a participat regulat la serviciile divine fiind iubit și apreciat de către preoții și credincioșii de acolo.

Reîntors în țară, în vacanță, la 1 iulie 1996, a fost numit consilier cultural, în locul rămas vacant prin decesul regrețatului părinte Gheorghe Papuc. Aici în acest post a lucrat cu conștiințiozitate, ocupându-se de toate problemele secției și redactând Indrumătorul bisericesc scos de centrul nostru Eparhial.

Din 1991 — până acum, paralel cu munca desfășurată la Centru — Părintele Visarion a desfășurat și o activitate didactică, la Facultatea de Teologie „ANDREI ȘAGUNA” din Sibiu, ca asistent și lector la catedra de limbi clasice (greacă și latină).

A avut și o bogată activitate publicistică în paginile „Telegrafului Român”, a „Revistei Teologice”, și a altor ziară și reviste bisericești și laice din țară.

A iubit mult și Casa Domului, slujind aproape zilnic la Capela sau Catedrală, în cei 8 ani ai săi ca diacon. Toate aceste motive ne-au facut să ne oprim și asupra persoanei lui, când s-a pus problema alegerii unui nou episcop-vicar pentru Arhiepiscopia Sibiului, și ca atare l-am recomandat Sf. Sinod al Bisericii noastre, care în urma discuțiilor purtate acolo, l-a ales pe P.C. VISARION în postul de episcop-vicar cu titlu de RĂSINAREANU. Titulatura aceasta nu este o nouă pentru bisericii, pentru că a mai fost purtată încă de doi episcopi-vicari aici la Sibiu, deveniți apoi episcopi titulari; primul a fost tot un Visarion — Așileanu, devenit episcop al Aradului, iar celălău a fost episcopul Emilian Birdaș, devenit apoi primul episcop al nou-reînființatei episcopiei de Alba Iulia. Ambii au purtat titlul de „Răsinarieanu”. Titlul are în el o rezonanță istorică, pentru orice român, Răsinarii din Mărginimea Sibiului, ii deșteaptă în suflul aducea aminte de apărătorii legii strămoșei, de marele Mitropolit Andrei Șaguna care și doarme somnul aici, străjuit de cei doi lei ai Mausoleului său, de poetul „pătimirii noastre” Octavian Goga, și de alte nume intrate în pantheonul culturii naționale ce și au obărășit aici.

Misiunea episcopului-vicar, conform tradiției și dreptului canonic ortodox, este aceea de a intra în cîmpul misionar, prin vizite pastorale, prin slujiri și prin predici, împreună cu chiriarhul locului, la dezvoltarea vieții religioș-morale și duhovnicești a clerului și a credincioșilor, din Eparhie, iar în vremea noastră, când iată, Biserica este din nou în actualitate, fiind chemată să se implice activ în toate comportamentele societății românești, în găsirea mai bune căi și metode pentru ca Biserica strămoșească să fie prezentă activ, în viața credincioșilor, dar și în instituțiile social-culturale: școală, arătătorie, spitale, azile de bâtrâni, penitenciare etc.

Slujirea unui episcop-vicar trebuie să fie o prelungire a slujirii Mântuitorului Hristos, o slujire pusă în slujire lui Dumnezeu și a semenilor, el trebuie să fie cu adevărat „OMUL LUI DUMNEZEU”.

Numai în ascultare și supunere, această slujire a unui episcop-vicar devine cu adevărat beneficiu și lucrătoare atât pentru Biserica, cât și pentru poporul binecredincios. Fiind încă Tânăr, îl recomandăm P.S. VISARION să fie cu luare aminte la sfaturile pe care Sf. Ap. Pavel le-a dat celor doi ucenici ai săi, Timotei și Tit deveniți episcopi, și punându-le în practică să poată să-și împlinească misiunea sa așa încât „slujba să și-o facă pe deplin” (II Tim. 4, 5).

La început de drum deci, urăm P.S. VISARION păstorire îndelungată, cu roade duhovnicești și îl încredințăm de toată bunăvoiețea și dragostea noastră.

Dr. ANTONIE PLAMADEALA
Arhiepiscop al Sibiului
și Mitropolit al Ardealului,
Crișanei și Maramureșului

Alegerea și hirotonirea

noului episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Sibiului:

P.S. VISARION RĂSINAREANU

La recomandarea I.P.S. Mitropolit Dr. ANTONIE PLAMADEALA al Ardealului și la propunerea Sinodului Permanent, Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința de lucru din 30 septembrie 1997, ales pe P. Cuv. Arhid. VISARION BALȚAT în funcția de Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului. Totodată, Sf. Sinod a hotărât ca noul Episcop-vicar să poarte titulatura de „RĂSINAREANU”.

Luând cuvântul în cadrul Sf. Sinod, după ce P.F. Patriarh TEOCTIST i-a comunicat vestea alegerii sale, noul ales a mulțumit lui Dumnezeu pentru această înaltă treaptă de slujire la care a fost chemat, și, în același timp, a mulțumit cu fiască dragoste I.P.S. Mitropolit Dr. ANTONIE pentru încredere acordată și tuturor membrilor Sf. Sinod în frunte cu P.F. Părinte Patriarh TEOCTIST, pentru alegerea și pentru toată dragostea și prețuirea arătată.

Duminică, 5 octombrie a.c., din încredințarea I.P.S. Mitropolit Dr. ANTONIE, al Ardealului, I.P.S. Arhiepiscop BARTOLOMEU al Vadului, Feleacului și Clujului, a hirotonit, în catedrala arhiepiscopală din Cluj pe P. Cuv. Ierod. VISARION BALȚAT întru preot-ieromonah, acordându-i la sfârșitul Sf. Liturghie și rangul de arhimandrit și prezentându-l credincioșilor participanți la Sf. Slujbă.

Sâmbătă, 11 octombrie a.c., seara, din încredințarea I.P.S. Dr. ANTONIE — Mitropolitul Ardealului, în Catedrala Episcopală din Alba Iulia, după slujba Vesceniei să-să săvârșă ipopsifere (chemarea la arhie) și mărturisirea de credință a P. Cuv. Arhim. VISARION BALȚAT. Slujba a fost săvârșită de către P.S. JUSTINIAN al Maramureșului, P.S. ANDREI al Alba-Iulei, P.S. IOAN al Oradiei și P.S. IRINEU SLATINEANU, arhiereu-vicar al Episcopiei Râmnău.

Au fost de față clerci, teologi, elevi seminariști și numeroși credincioși.

După ceremonia de ipopsifere, P.S. JUSTINIAN al Maramureșului a rostit un bogat cuvânt de învățătură legat de acest eveniment, făcând totodată și o prezentare a noului ales episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului.

Duminică, 12 octombrie a.c., în Catedrala episcopală din Alba-Iulia, a avut loc hirotonia întru arhieeu a P. Cuv. Arhim. VISARION BALȚAT.

(Continuare în pag. a 3-a)

REDACTIA

P.S. Visarion Răsinarieanu Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului

CURRICULUM VITAE

P.S. Visarion Balțat s-a născut la 19 octombrie 1959, din părinții Nicolae și Măcin'ca Balțat. A urmat scoala generală la Tâlmaci, apoi treapta I de liceu la Liceul teoretic din Tâlmaci. În anii 1976—1981 a urmat cursurile Seminarului Teologic Ortodox din Cluj, iar după absolvirea lor a efectuat stagiu militar cu termen redus la U.M. 01336 din Zalău.

Între 1982—1986 a urmat cursurile Institutului Teologic Universitar din Sibiu și fiind declarat licențiat în Teologie ca șef de promoție cu media 9,92, prezențând ca teză de licență lucrarea „Biserica Ortodoxă Română în vîrstă de călătorii străini sec. XV—XIX”.

Între 1986—1989 a urmat cursurile de doctorat în Teologie, specialitatea Teologie Dogmatică și Simbolică la același Institut Teologic din Sibiu. La 5 mai 1989 a fost tuns în monahism la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, județul Brașov, de către I.P.S. Mitropolit Antonie, primind numele de Visarion în loc de cel de Dumitru avut la boțez.

Începând cu 1 iulie 1996 a fost numit Consilier cultural la Arhiepiscopia Sibiului.

A publicat peste 60 de articole și studii în reviste teologice și bisericești, precum și în presă laică.

Vizita Sanctității Sale Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, în România

(Urmare din pag. 1)

lor și a numărului de studenți și mai ales scopul pregătirii teologice în contextul social al zilelor noastre fundamentat pe învățătura Mântuitorului Hristos și a Sfintilor Părinți, care urmărește nu numai aspectul speculațiv al teologiei ci întră în profunzimea vieții sociale cu problematica ei materială, culturală, morală etc. A fost susținută apoi în același sens prelegerea festivă cu tema „Crestinismul integral: misiunea spirituală și socială a Bisericii”, de către P.C. Pr. Prof. Dr. Dumitru Popescu, Decanul Onorific al Facultății. S-a subliniat faptul că înnoirea vieții interioare în Hristos și strădania credinciosului în urmarea lui Hristos constituie baza creștinismului integral.

Cuvântul de inchidere a Simpozionului dedicat Părintelui Dumitru Stăniloae a fost adresat, din partea Asociației studenților Creștini Ortodocși Români-ASCOR, de dl. Tudor Popescu, președintele asociației. A fost subliniat faptul că tinerii din facultățile de teologie doresc să și desfășoare activitățile sub semnul cândirii teologice a Părintelui Stăniloae prin construirea unei solide temelii duhovnicești și o încreștinare a culturii assimilate de către tineri.

Din partea studenților a luate cuvântul dl. Boitan Ioan care a definit pregătirea unui student teolog cîndind indemnul Prea Fericitului Părinte Teocist la una din întâlnirile cu studenții ca cel care se pregătește pentru misiunea preoției să aibă în vedere a fi un bun liturgisitor, un bun teolog și statonic trăitor al credinței, evlavios, iubitor de Biserică.

C U V A N T A R E

**Sanctității Sale BARTOLOMEU I,
Patriarhul Ecumenic
la deschiderea Noului an universitar al
Universității din București**

11 octombrie 1997

Panepistimion, a redat lui Universitas caracterul de Universitas sau Universalitate.

Scopul Universității este dublu: pe de o parte se cultivă cunoașterea prin intermediul cercetării, iar pe de altă parte se transmite cunoașterea acumulată ca știință studenților. Atât creația cunoștinței, cât și insușirea acesteia nu constituie însă scopuri în sine. Știință este un mijloc pus în slujba omului putând să fie de folos acestuia în cea mai mare măsură dar și să conduce la catastrofe înimaginabile. De unde provin, de altfel, catastrofele ecologice cauzate de poluarea mediului, de unde provin catastrofale în război, ca să ne limităm la principalele consecințe ale folosirii negative a cunoașterii științifice? Dar de unde provin medicamentele prin care sunt combătute diferite boli, de unde mijloacele prin care se reușește mai ușor și mai eficient cultivarea pământului, de unde confortul adus de progresul științei, facilitățile care diminuizează truda vieții, pentru că omul să se occupe, mai puțin preocupat de alte griji, de progresul său sufletesc și duhovnicesc.

Astfel, pentru ca știința să poată împlini acest scop înalt are nevoie de virtute. „Orice știință separată de virtute este răutătoare și nu înțelepicne”, spune înțelegător antic.

Adevăratul științific pentru cercetarea căruia vă străduiți dvs. iubiti profesori și studenți, care alcătuiesc corpul academic al Universității București nu este singurul astfel. Exista, în afara adevăratului științific, și alte adevăruri. Toate acestea însă sunt subordonate supremului adevăr, singurul adevăr în măsură să conducă pe om la înlinirea existenței acesteia: „Cunoașteți adevărul și adevărul va face liberă”, a spus gura nemincinoasă a Adevarului. Care este acest Adevar? „Eu sunt Calea Adevarul și Viața” a spus Hristos. Aceasta este Adevarul suprănumit, aceasta este calea căre Duminzeul cel viu și adevărul, Cel care dă viață și însuși lețește totul și care dăruiește oricare alt adevăr. Acea este „Cel care dă tuturor viață și suflare și toate celelalte”, cum spunea Apostolul Pavel atenienilor, în cuvântarea sa din Apocalipsa (Fapte 17, 25).

Fără Acesta orice efort al omului este neroditor și adeseori risipit: „Fără Mine nu puteți face nimic”, a spus Domnul.

In concluzie, Facultatea de Teologie, revenind în cadrul Universității a redat acesteia legalitate și dreptul de a se numi

Universitatea București a fost prezentă prin d-na Dana Marinescu, Prorector din Univ. București care printre-o grătie admirabilă a subliniat legătura, tradiția și continuitatea dintre învățământul teologic și cel universitar moștenit astăzi și în viața celui dință ca unificator și sens de viață.

Nu a lipsit Ministerul Educației Naționale care prin dl. Corneliu Apostol Stănescu, Director General al Învățământului Universitar a făcut cunoscuțe gândurile adresate de dl. Virgil Petrescu studenților teologi. S-a remarcat între aceste ședințe importanța acordată educației religioase legate de celelalte mijloace ale educației care contribuie la dezvoltarea persoanei și căpătarea conștiinței de sine.

La sârșitul acestor interviuri a vorbit S.Sa Bartolomeu și P.F. Patriarh, Anexam textul integral al cuvântării S.Sale Bartolomeu.

Festivitatea a fost încheiată de Prea Fericitul Părinte Teocist în același sens cu antevoritările.

S.S. Bartolomeu a ținut să ofere personal în dar căte o cruciță tuturor studenților.

Această festivitate a fost urmată de o recepție oficială oferită în onoarea S.Sale la care au participat profesori, academicieni, personalități ale vieții publice culturale, politice, ale administrației de stat și locale, ambasadori, ierarhi, clerici, studenți și credincioși.

La orele 17.30 condus de o delegație numeroasă S.Sa a plecat spre Neamț pentru a lucea parte la sărbătoarea de împlinire a 500 de ani de la ctitorirea mănăstirii Neamțului ctitorită de Ștefan cel Mare și Sfânt.

Sf. Apostol Pavel, care zice: „Pe totate le pot împlini în Hristos, Cel Care-mi dă putere”.

Exemplu strălucit al unei asemenea întăriri aveți, iubiți prieteni, profesori și studenți români, pe compatriotul dvs., distinsul om de știință și profesor, pe Părintele Stăniloae, în cîstea căruia s-a desfășurat Simpozionul acesta. Acest gigant al Ortodoxiei, cu sufletul său pururea Tânăr și-a închinat viața cercetării științifice în domeniul teologiei. Dar pentru el știința nu era străină de om, ci o slujitoare a omului. De aceea, el și-a închinat știința slujirii omului fundând-o în slujba Bisericii, în care a slujit ca preot și a înmobilat-o cu harul sfintitor al Sfintei Biserici. Nu avea intenția de a comenta și evalua aici cândirea și opera Părintelui Stăniloae, corifeu pentru știință și sfânt reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române și în prezent cîntat al poporului român. În cursul lucrărilor Simpozionului s-au spus suficiente lucruri despre aceasta.

2. Festivitățile bisericești la Mănăstirea Neamț

În anul acesta s-au împlinit cinci sute de ani de la încheierea lucrărilor de zidire și de la sînțirea uneia dintre cele mai mari cîntări ale lui Sf. Stefan cel Mare și Sfânta mănăstirea Neamț. În zilele de 6 și 7 iunie a avut loc un simpozion la mănăstire, în cadrul căruia, cercetători din țară și din Basarabia au prezentat comunicări științifice închinante evenimentului (de la Sibiu Pr. Daniel Mircea Păcurariu).

Duminică, 12 octombrie, la ora 9, s-a săvînt nouă biserică a Seminarului teologic din Mănăstirea Neamț, cu hramul Cuviosul Ioan Hozevitul de la Neamț, ridicată prîn osteneala directorului scolii, profesorul Ioan Mihoc. Actul săvîntului a fost săvîrtit de Sanctitatea Sf. Patriarhul ecumenic Bartolomeu, Prea Fericitul Patriarh Teocist, I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei, în cadrul căruia, cercetători din țară și din Basarabia au prezentat comunicări științifice închinante evenimentului (de la Sibiu Pr. Daniel Mircea Păcurariu).

La ora 17 a avut loc un concert, dat de Corul „Mîndigal”, dirijat de dl. Marin Constantin, precum și de cărtăreșii de muzică populară și unele formații folclorice.

La ora 19 toți ierarhii și slujitorii prezenți s-au depăsat la mănăstirea Sihăstria, unde s-a săvînt nouă și monumentală biserică cu hramul „Cuvioasa Teodora de la Sihla”. Se speră că atât moaștele Cuviosului Ioan și 12 ierarhi români (între care și I.P.S. Bartolomeu al Clujului și P.S. Laurențiu al Caransebeșului) și un număr impresionant de preoți și diaconi (de la Sibiu, Pr. Decean Mircea Păcurariu). La ora 10 s-a plecat în procesiune la biserică înălțării, în incinta mănăstirii, unde pe o estradă special amenajată s-a săvîrtit Sfânta Liturghie, de același numeros sobor de ierarhi, preoți și diaconi. Răspunsurile au fost date de corul Seminarului teologic. Au rostit cuvântări: Sanctitatea

și ierarhii și slujitorii prezenți s-au săvîrtit într-o pomenirea lor.

A doua zi, înalții oaspeți străini și ierarhii Bisericii noastre s-au deplasat la Iași, pentru a participa la prăznirea Cuvioasei Parascheva, ocrotitoarea Moldovei, în Catedrala mitropolitană, unde ii sunt depuse moaștele. A slujit și aici patriarhul ecumenic și ceilalți ierarhi greci și români.

La toate slujbele menționate au participat mii de credincioși din toate părțile țării.

3. La Iași, sărbătoare a Ortodoxiei românești și universale

Hramul Sfintei Cuvioase Maiorii noastre Parascheva adună an de an, la Catedrala mitropolitană din Iași, pelerini din întreaga țară, și de pe peste hotare, veniți să cîstească și să se închine la moaștele de minuni făcătoare ale Sfintei. În ultimii ani însă, mai ales de când în scaunul mitropolitan păstrește I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, se săvînt nouă și monumentală biserică cu hramul „Cuvioasa Teodora de la Sihla”. Se speră că atât moaștele Cuviosului Teodora să fie aduse în cele două biserici care s-au săvînt într-o pomenirea lor.

Manifestările, desfășurate sub genericul Mănăstirea Neamț, 500 de ani de la săvînt — ANIVERSARE MONDIALĂ UNESCO — (12—15 octombrie 1997), au debutat în ziua de 12 octombrie la Mănăstirea Neamț și au continuat apoi în perioada 13—15 octombrie la Iași. Astăzi cum am spus, ele s-au caracterizat prin împlinirea spiritualității cu cultura, în dorință de a reliefa una din caracteristicile spiritului universal românesc: cea a credinței care naște cultură și a culturii care promovează credință în lume.

In freamătușii rugăciunii nefintrărupte a pelerinilor care se închină moaștelor Sfintei Cuvioase Parascheva, Iași, din nou capitală a spiritualității și culturii românești, a primit oaspeți de seamă. Luni, 13 octombrie, când în Catedrala mitropolitană tocmai luase sfârșit Sfânta Liturghie, oficiată de I.P.S. Mitropolit Nicodim de Pastras spre pomenirea Aducerii la Iași a moaștelor Sf. Ap. Andrei — (sărbătoare care din acest an este sărbătoare în calendarul Bisericii Ortodoxe din Moldova), sosea de la Mănăstirea Neamț, Sanctitatea Sf. Bartolomeu I, Patriarhul ecumenic al Constantinopolului, însoțit de Prea Fericitul Teocist Patriarhul României, de I.P.S. Daniel Mitropolit Moldovei și Bucovinei, precum și de alii ierarhi români și greci, dintre care amintim pe I.P.S. Mitropolit Nestor al Ol-

senei, I.P.S. Petru, Mitropolitul Basarabiei, I.P.S. Kalinicuș de Lîstra, I.P.S. Hrisostom de Zăkintos s.a. La sosirea Sanctitatea Sa Bartolomeu I a rostit în Catedrala mitropolitană cuvântul de învățătură. Sfântul Apostol Andrei, ocrotitorul Patriarhiei ecumenice și Apostolul românilor, sublinind legătura de veacuri care există între Patriarhia ecumenică și poporul binecredincios român. Seară, după vizitarea Mănăstirii Trei Ierarhi și oficierea unui trisagion pentru pomeneirea eroilor români și greci căzuți în lupta pentru libertate din anul 1821, Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Patriarhul ecumenic al Constantinopolului, Prea Fericitul Patriarh Teocist au săvînt clădirea Institutului Misionar TRINITAS, prilej cu care acesta și s-a inaugurat. Delegația a vizitat apoi Paracilisul studenților greci din Iași, biserică „Vovidenie”, unde Patriarhul ecumenic Bartolomeu I a fost primit de către studenții greci din Iași și membri ai comunității elene din Iași.

Miercuri, 15 octombrie, în același context duhovnicesc și cultural, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, la propunerea Facultății de Teologie Ortodoxă din Iași, a decernat Sanctității Sale Bartolomeu I, Patriarhul ecumenic al Constantinopolului, titlul de doctor honoris causa. Cuvântul Laudatio a fost rostit de către I.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei. În preziudiu să aflat și Prea Fericitul Teocist, Patriarhul României. După acest moment solemn, în Sala „Pașilor Pierduți”, din cadrul aceleiasă Universității, a avut loc lansarea cărtii Sanctității Sale Bartolomeu I — „Biserica și Problemele lumii de azi. Voacăta universală a Ortodoxiei”, prezentată de către I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei. Apoi, după o scurtă vizită la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași, a urmat, în sala „Dr. Justin Moldescu” de la Centrul episcopal Iași, deschiderea oficială a anului universitar în cadrul acestei facultăți, prilej cu care Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Patriarhul ecumenic de Constantinopol, și carteoa „România în reinnoirea isihastă”, apărută sub îngrijirea academiei Cănelui Virgil Căne.

Ziua de 14 octombrie, după o noapte în care credincioșii nu au incetat rugăciunea și pelerinajul la moaștele Sfintei Maicii noastre Parascheva, a debutat în Catedrala mitropolitană cu săvârșirea Sfintei Liturghii de către un impresionant sobor de ierarhi și preoți în frunte cu Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Patriarhul ecumenic al Constantinopolului, Prea Fericitul Patriarh Teocist al României și I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei. Apoi, după o scurtă vizită la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași, a urmat, în sala „Dr. Justin Moldescu” de la Centrul episcopal Iași, deschiderea oficială a anului universitar în cadrul acestei facultăți, prilej cu care Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Patriarhul ecumenic de Constantinopol, și carteoa „România în reinnoirea isihastă”, apărută sub îngrijirea academiei Cănelui Virgil Căne.

Ziua de 14 octombrie, după o noapte în care credincioșii nu au incetat rugăciunea și pelerinajul la moaștele Sfintei Maicii noastre Parascheva, a debutat în Catedrala mitropolitană cu săvârșirea Sfintei Liturghii de către un impresionant sobor de ierarhi și preoți în frunte cu Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Patriarhul ecumenic al Constantinopolului, Prea Fericitul Patriarh Teocist al României și I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei. În predica rostită Sanctitatea Sa Bartolomeu I a accentuat asupra legăturii spirituale dintre Constantinopol și

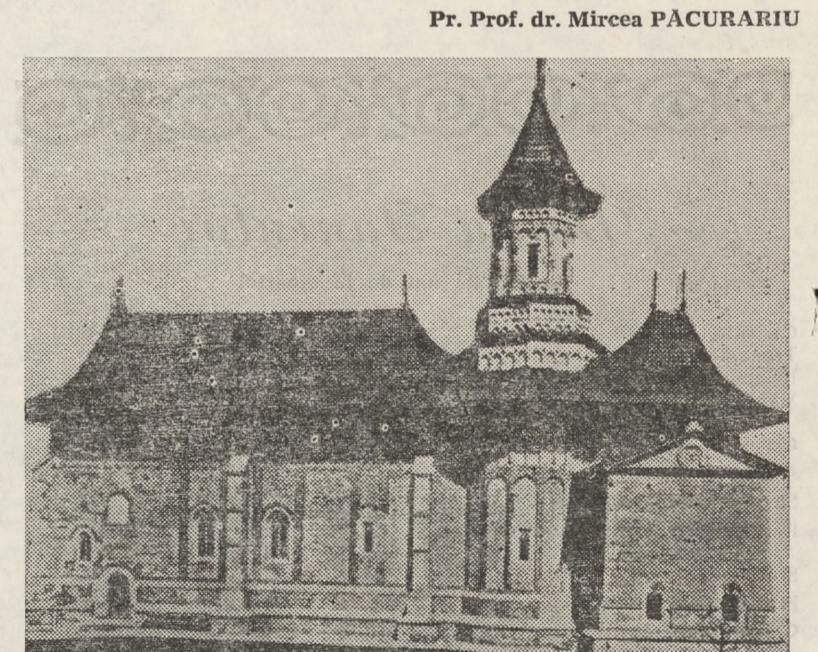
500 de ani de la zidirea bisericii „Înălțarea Domnului” din mănăstirea Neamț

Incepurile vieții monahale pe pământ românesc se pierd în neagră veacurilor primare ale Bisericii creștine. De pildă, în secolele IV—VI se cunosc câțiva tineri care s-au format duhovnicesc în așezări monahale din fostă provincie romană Scythia Minor — Dobrogea de azi —, ca Sfintii Ioan Casian și Gherman, Dionisie cel Mic (Exiguul), creatorul „erei creștine” sau așa-numiții „călugări sciții”, toți autori de lucrări teologice. În perioada numită „a migrațiilor”, cercetările arheologice mai noi au dus la constatarea că existau așezări monahale la Basarabi-Murfatlar lângă Constanța (probabil începând chiar din secolul IV), la Cetățeni-Argeș (secolul XIII), anumite biserici rupestre în Munții Buzăului sau pe malul drept al Nistrului și altele. O serie de numiri de localități dovedesc că acestea au luat naștere pe locul unor vechi așezări săihăstrei (Călugăreni, Valea Călugărească, Chilia, Mănăstirea, Mănăstioara, Schitu s.a.).

Odată cu intemeierea statelor medievale românești, în secolul al XIV-lea, apar o serie de știri documentare despre marile noastre Mănăstiri, dintre care multe erau ctitorite de domnii țării: Vodă și Tismana, Cozia și Cotmeana, Bolintin, Snagov, în Țara Românească, Neamț, Bistrița, Probota, Humor, Căpriana, în Moldova, Râmet, Peri, Prislop în Transilvania, Hodoș (Bodrog), Ilidia, Săraca, Partoș, în Banat.

(Continuare în pag. 3-a)

Pr. Prof. dr. Mircea PĂCURARIU

De ce tac greco-catolicii?

Evenimentele petrecute în ultimul timp la Odorhei Secuiesc ridică întrebări grave care își mai așteaptă încă răspunsuri. Întărînța manifestată acolo evidențiază discriminarea etnică și religioasă la care sunt supuși românii din secuime, care ne duce cu gândul la timpurile de tristă amintire ale ocupației horthyte. Iată despre ce este vorba. Consiliul local din Odorhei Secuiesc dorește acapararea cădirii donată de o fundație elvețiană Congregației greco-catolice a înimii Neprînhâni și excluderea oricărui persoană de etnie română din structurile de administrare ale aşezământului. La această operă de acaparare a bunurilor dăruiute de această fundație Bisericii greco-catolice s-au aliniat și prelați catolici și reformați. Bordacs Csaba, unul din instigatorii localnicilor în vederea asaltului asupra Căminului, a declarat că dacă justiția va da căstig de cauză călugăriilor greco-catolice va fi ceva de neimaginat datorită revoltei populației...

In urma asaltului asupra acestui aşezământ călugăriile greco-catolice au fost molestate și scoase cu forță din clădire. Iată ce spune Jean Marc Perrot, președintele Consiliului de Administrație al firmei franco-române care a construit clădirea: „Este incredibil ceea ce s-a întâmplat... așa ceva nu se poate întâmplă în Europa. Poza aceea cu măciuța scoasă de acel bărbat ar fi putut face înconjurul lumii...“. Așa cum pentru Jean Marc Perrot ceea ce s-a întâmplat este incredibil, tot așa de incredibil este pentru noi tăcerea Bisericii greco-catolice și a conducătorilor ei, de altfel foarte critici când este vorba de „frații“ lor români (ortodocși, ce-i drept, nu catolici!). Am tot așteptat ca Biserica greco-catolică să ia o atitudine fermă față de acest abuz, dar până acum capii acestei Biserici n-au reacționat în nici un fel împotriva celor care le-au scos în forță călugăriile din acel aşezământ. Doar cotidianul „Addevărul“ și unele ziară locale (din Ardeal) au încercat să ia o atitudine împotriva acestor acțiuni antiromânești petrecute în secuime. În schimb pentru presa greco-catolică și alte ziară „democratice“, importanță capitală au avut campaniile de disidență a Bisericii Ortodoxe și a lerarhilor ei. Este evident că presa greco-catolică a evitat să-și supere sau să-și condamne „frații de credință“ (catolici maghiari) și astfel și-a continuat suita de atacuri împotriva românilor ortodocși.

Nu ne propunem să analizăm conotațiile sau implicațiile politice ale acestor acte săvârșite în secuime. Cu toate acestea ne îngăduim să amintim că „Inițiativa Maghiară Ardeleană“ a susținut că Bardacs Csaba, principalul promotor al evenimentelor de la Odorhei soldate cu alungarea din oraș a călugărilor greco-catolice, ar merită laude întrucât n-a făcut altceva decât să apere dreptul concordanților săi la păstrarea identității lor etnice, împotriva încercărilor de modificare a componentei naționale a județului secuiesc, prin aducerea de unități militare și construirea de biserici și mănăstiri ortodoxe. Regretăm că greco-catolicii care mereu se plâng că sunt persecutați de preoții ortodocși, nu au reținut declaratiile de sprinț față de călugăriile greco-catolice ale parohului bisericii ortodoxe din localitate, care s-a oferit să doneze un teren în compensație municipalității în vederea salvării aşezământului greco-catolic. Situația preotului ortodox din Odorhei și a fel de dramatică ca și a tuturor românilor din secuime. După cum au afirmat unele ziară, părintelui Nicolae Călugăr i s-a spart casa până acum de cinci ori. Oare când se vor trezi și guvernări noștri la realitate și vor încerca să înțeleagă drama românilor din secuime? Așa cum am afirmat mai înainte nu vom stăruii asupra implicațiilor politice ale acestui caz. Ceea ce este curios e desigur atitudinea conducerii Bisericii greco-catolice și a neîmpăcaților combatanților ai Ortodoxiei: Clemente Plăianu, Augustin Prunduș, Al. Nicula, Matei Boilă, Anton Moisinc etc., care au fost cuprinși de o inexplicabilă tăcere în cazul Odorhei Secuiesc. Îndrăznim să întrebăm: care ar fi fost atitudinea capilor Bisericii greco-catolice dacă evenimentele de la Odorhei Secuiesc ar fi fost provocate de români ortodocși? Ar fi ajuns hârtia și cerneala pentru terzile Bisericii Ortodoxe? Ne îndomi! Nici o publicație greco-catolică (Viața creștină, Unirea, Vestitorul Unirii, Desprețea credinței) nu au luat atitudine față de evenimentele de la Odorhei. În schimb de săptăani de zile Biserica Ortodoxă continuă să fie atacată sistematic în presa greco-catolică, urmărindu-se zdrujincarea credibilității ei.

Revista „Vatra“ din Târgu Mureș s-a străduit din răspunderi să realizeze o „anchetă“ kilometrică prin care nu a urmărit altceva decât să culpabilizeze Biserica Ortodoxă prin intermediul interlocutorilor, dar în cazul Odorhei nu s-a sincrisit să realizeze o „anchetă“... Părintele senator Matei Boilă în loc să aducă la cunoștință parlamentarilor evenimentele de la Odorhei, a considerat că e mai oportun să se ocupe de locașurile de cult ale ortodocșilor, pe care a încercat să-l alunge din propriile biserici, ce-i drept într-o manieră mult mai elegantă decât cea de la Odorhei Secuiesc, adică printr-o lege votată de Parlament.

Protopopul greco-catolic de Dej, Alexandru Nicula, care se dovezise un asiduu comentator al evenimentelor religioase din viața Transilvaniei, de această dată și intrat în eclipsă totală... Ne întrebăm de asemenea de ce Ion Zubăscu, „consultant științific“ în problemele bisericesti al cotidianului „România Liberă“, nu s-a ocupat de cazul Odorhei? Se pare că pentru acest cotidian mai importantă a fost campania de discreditare a lerarhilor ortodocși decât drama românilor din Ardeal. Am fi dorit să-i vedem înăuntru atitudine în cazul Odorhei și pe oamenii noștri de cultură Adrian Marino, Al. Zub, Camil Mureșan, Petru Poantă, Ana Blandiana, Octavian Paler, Mircea Zaci etc., etc. Unde este poziția redactorilor de la „Tribuna“ (Cluj) sau a redactorilor de la „Familia“ (Oradea)? Să înțelegem că în preocupările „culturale“ ale domnilor lor se înscriu doar calomniile la adresa Bisericii Ortodoxe?

La fel și oamenii noștri politici s-au dovedit nepreocupăți în ce privește rezolvarea problemelor invitate la Odorhei de această dată, iar preotul senator Matei Boilă nu s-a grăbit să informeze la Odorhei. Poate vedeau acum originea că pe greco-catolici nu-i deranjează asemenea acte venite din partea catolicilor și reformaților, ci se văd stânjeniți în Transilvania doar de români ortodocși. Nu trebuie să ne mirăm din moment ce timp de săptăani ierarhia greco-catolică s-a întărit cu ierarhia romano-catolică maghiară pentru a pună la cale împotriva „schismatilor“ ortodocși care „se opun democrației“ și „întră în N.A.T.O., în România!“. Se pare că și pentru unii politicieni (senatori catolici din PNTCD), grija principală nu este aceea de a scoate România din criza economică în care se zbate, ci mai ales aceea de a scoate din matca Ortodoxiei.

Încheiem spunând că evenimentele petrecute la Odorhei sunt realități care ne dor pe toți în calitate de români. Ceea ce ne vine nouă greu să înțelegem e de ce tac greco-catolicii?

Pr. Ion Alexandru MIZGAN

Parabola semănătorului

Spus-a Domnul pilda asta:
A ieșit semănătorul,
La venirea primăverii
Ca să-și semene ogorul.

A zvărtil sămânța bună
Peste țarinele sale,
Dar o parte din sămânță
A căzut pe lângă cale.

Altă parte din sămânță
A căzut pe stâncă goală;
N-a prins rădăcină-n pietră,
Fără pic de umezeală.

Altă parte din sămânță
Ce-a zvărtil-o pumul măinii,
A căzut în mărăcine
Si-ai săbăușit-o spinii.

Si-a venit, în zbor, din nături,
Multul păsării norod
Si a ciugulit-o toată.
N-a rămas măcar un bob.

Însă-o parte din semințe
Au căzut în glă bună,
Au crescut, găsindu-si locul,
Si-au dat roade împreună.

Una dintre ele date-a
Rodul treizeci boabe, iar
Alta săsesci de boabe,
Altele o sută chiar.

Si-a-ncheciat Învățătorul
Cu o vorbă-asa de dragă:
Cine, dar urec'e are
Să audă, să-nțeleagă.

PETRE SAITIS

Din activitatea pastorală de acum 50 de ani

Am ajuns preot la biserica din satul Plai-Vulcan, comuna Blăjeni, județul Hunedoara în vara anului 1943. Veneam din București unde fusese profesor de religie la liceul Cantemir Vodă și cerasem în noiembrie 1942, conducerii Mitropoliei de la Sibiu să fiu numit preot în Munții Apuseni. Când am ajuns la Sibiu să afiu rezultatul cererii mele, am fost introdus imediat în cabinetul de lucru al Mitropolitului Nicolae Bălan, care ținuse personal să afle ce mă determină venind din București, să cer să fiu numit preot în Munții Apuseni, dacă nu cumva am anumite motive politice? A trebuit atunci să relatez detalii motivării cererii mele, pe care mi-a ascultat-o atent mai bine de o jumătate de oră. Cererea mea, am spus, ca și pregătirea mea de preot a fost dorință părinților mei țărani din Comuna Băbana, județul Argeș de a ajunge preot în Munții Apuseni, fiind dorința moștenită în familie generație lăsată ca un testament de strămoșul meu Isar. Tatăl meu, fost pădurar în pădurea Cotmeana, îmi povestea cum strămoșul Isar a venit în comună noastră împreună cu doi veri ai săi, Dumitru Băncilă și Gheorghe Diaconu, din timpul revoluției lui Horea, Cloșca și Crișan, ca refugiați, fiind urmăriți de stăpânerie ungurească din Transilvania. Isar, pe care istoria revoluției lui Horea nu-l înregistrează, a fost fratelul mai mic al lui Horea, care se stabilise ca dogar în Sas, Sebeș, înainte de a începe revoluția din 1784. În timpul revoluției a luat parte activă împreună cu verii lui cu care se refugiașera peste munți în Tara Românească, la Mănăstirea Cotmeana, aflată între păduri seculare de stejar, unde se afla ca ispravnic al moșiei mănăstirii un ardelean și el tot din Munții Apuseni, pe care i-a așezat călașii pe moșia mănăstirii la marginea pădurii dinspre miazați, unde și-au înghesbat gospodării și aveau să dea naștere prin urmași lor comunei de astăzi, Băbana din județul Argeș. Ca refugiați fuseseră urmăriți și ceruți să fie extrădați și judecați, dar pădurea Cotmeana le era refugiu de apărare când poterile erau trimise pe urmele lor. Isar avuiese un rol în timpul revoluției din Transilvania. După ce conduceții revoluției fuseseră închiși la Alba Iulia, Isar și verii lui s-au dus în delegație la Viena și s-au plâns de cele îndurăte de români în timpul revoluției de la unguri și au cerut eliberarea conduceților închiși și să fie judecați la Viena de împărat.

Din partea cancelariei imperiale au obținut un act prin care se dispunea că cei închiși la Alba Iulia să fie trimisi spre judecarea lor la Viena. Între timp închișii au fost judecați și omorâți, Horea și Cloșca, Crișan spânzurându-se în închișoare. Isar și verii lui atunci au ridicat și ei rămășițele revoluționarilor din munți, au atacat garnizoana de pază din Zlatna și au dat foc orașului, apoi au fugit peste munți în Tara Românească. Casele lor le-au fost incendiate și familiile omorâte. Isar a dorit ca cineva din urmași să se reintorce în Munți ca preot și să se roage și să pomenească și pe cei rămași înmormântați neștiuti și nepomeniți de nimenei. A purtat cu el actul obținut de la Cancelaria de la Viena și s-a întors în casa noastră până în timpul primului război mondial când s-a pierdut.

Mitropolitul Nicolae Bălan m-a ascultat îngăduitor și a rămas misat de cele i-am relatat. Pe masă avea o hartă cu protoierile și parohiile Mitropoliei. Mi-a arătat că ultima comună din eparchie care este cuprinsă și de Munții Apuseni și de Zarand, la izvorul Crișului Alb este comuna Blăjeni, județul Hunedoara, cu parohia Plai-Vulcan. Am primit parohia recunoscător și m-am stabilit în comună cu soția în vara anului 1943, după încheierea anului școlar. Așa am ajuns preot în parohia Blăjeni Plai din Comuna Blăjeni, județul Hunedoara, când nu împlinisevă vîrstă de 27 de ani. La început, timpul de acomodare nu mi-a fost ușor. Am căutat cu răbdare să mă adaptez modului de viață al locuitorilor și să fiu căt mai în contact cu ei. Mi-am luat ca duhovnic un preot bătrân pensionar din cătunul „Sat“ al comunei, pe părțile Pătrău, Tătărău, trecut de 80 de ani. L-am întrebat la început cum să mă comport ca preot nou-venit în parohie și mi-a spus un lucru pe care-l rețin și astăzi. Când ești chemat la un serviciu religios și ai stabilit timpul sau ora, să nu depășești acest timp, fiindcă se va comenta că preotul a mîntin și pierzi credibilitatea, care este cel mai important lucru pentru un preot. Am căutat până astăzi să nu ies din această recomandare înțeleaptă. De la început mi s-a părut nepotrivită adresarea cu „domn părinte“ a credincioșilor și am căutat ca în predică să-i rog să nu mi se mai adreseze astăzi, fiindcă este nepotrivit, cum ai zice tatăl tău, „domnule tată!“. Noi ortodocșii sunem „părinte“ sau „tată părinte“, în nici un caz „domnule părinte“, folosită de protestanți sau de catolici și i-am încredințat că dacă cineva mi se adresează cu „domnule părinte“ nu-i răspund, fiindcă eu nu sunt „domnule“ și credincioșii m-au înțeles și-mi spuneau „părinte Ioane“. Un obicei necreștinesc întâlnit, erau clăcile în sărbătorile de peste săptămâna și mai ales vară la secerat, la cules de cîneapă, etc., și biserică era aproape goală de credincioși. În această situație, după terminarea serviciului religios în biserică, unde veniseră puțini credincioși, luam împreună cu mine pe cantor și pe credincioșii care voiau să ne însoțească și mergeam la locul clăcii unde căntau clănetășii. Aveam cu mine epitrhiliș și evanghelia. Le adresam cuvântul de învățătură al sărbătorii, citeam pericopa evangheliei sărbătorii respective și le arătam în ce păcat se află și unde trebuie să se adune, în biserică, nu la muncă petrecând cu cantece ca păgâni. Văzându-mă întransigent în hotărârea mea au părăsit în parohie obiceiul de a mai face clacă în sărbători. O altă abatere de la rănduiala Bisericii era botezul copiilor prin stropire cu apă și de obicei la casa preotului unde se făcea slujba pe scurt. Am căutat în predici în biserică să le vorbesc despre însemnatatea și rănduiala ortodoxă a botezului, care se face prin afundare în apă, cum spune și cuvântul din limba greacă „a boteză“, care înseamnă „a afunda“ și el se face în biserică odată cu încreșterea pruncului ca fiu al lui Dumnezeu. Am introdus în biserică un hărdău de brad și la sfârșitul slujbei în dimineață, de față fiind și credincioșii săvârșeau slujba botezului, care apoi s-a generalizat, în parohie. Un obicei frumos întărit în toată comuna și practicat și în alte comune din jur era sădînt unui pom primăvara sau toamna pentru cel decedat din familia. Din acești pomii, îngrăditii de cei ce-i sădăneau până la rodire măncau numai copiii și călătorii. Mi-a fost dat să întănesc pe marginile drumului, care urma cursul Crișului Alb între satele Plai și Criș, într-o vară doi cîrsei tineri încarcăți de roade coapte. Pe un cîrș era așezată o scară improvizată și pe cîrș era fixată o tablă de brad pe care scriea cu creion chimic: „Vă rugăm să culegeți și să măncăți din cîrș și să pomeniți și pe Ion și Flurie, părinții noștri“. Am fost impresionat până la lacrimi de cătănoiele creștinească poartă sufletul românesc.

Am întărit o greutate prin deseile imbolnăvirii, în special la copii, mai ales primăvara și toamna, fiind chemat să-i împărtășesc, fiindcă dispensar sanitar nu era în comună și nici în comunele vecine, iar ajutorul medical era la distanță de peste 20 km, la Abrud sau Brad. Mi-am înghesbat o mică farmacie cu medicamente de prim ajutor, ca aspirină, chinină, tinctura de iod, etc., pe care le împărtăteam gratuit unde era cazul și am obținut rezultate bune în pastorală mea, și mi-am dat seama că de folositor este pentru pregătirea teologilor de a deveni preot să poată urma la Teologie și un curs de medicină socială. Am găsit în parohie un obicei frumos, care îmi era necunoscut și manualele de pastorală nu fac vorbire de el. Este vorba de „judecata bătrânilor“, adică „jus valahicum“ prezent încă în viața unor sate din Munții Apuseni și din Zarand, care se face în tinda sau pridvorul bisericii, sub președinția preotului paroh, la sfârșitul slujbei religioase de duminică. Ajutorul preotului era epitrhiliș, de obicei cel mai în vîrstă, care se bucură de stima consătenilor. Membrii sfatului de judecată erau și ei cei mai în vîrstă din sat, asistau pe preot și pe epitrop și-și spuneau cuvântul în procesele de judecată. Termenul de adresare față de cei mai în vîrstă era de „bacă“ și pentru femeile mai în vîrstă „babă“. Tot ceea ce se petrecea în sat în timpul unei săptămâni care încălcă regulile bunei conveții și creață neînțelegeri, erau aduse la cunoștința preotului și se analizau în ședința de judecată după terminarea serviciului religios de duminică și ceea ce hotără satul era bun aprobat de ambele părți, fără drept de împotrivare. Am întrebat la început, necunoscând procedeul de judecată, dacă nemulțumiții nu se adresează și ocolului de judecată de la oraș și, mirați mi-am spus, pentru ce motive să umble pe drumuri și să cheltuiască banii cu avocații, când judecata o pot face și ei, mai bine decât judecătoria. Cât am stat în parohie, am prezidat „jus valahicum“, și de fiecare dată părțile au plecat împăcate. Într-ună din duminici din luna mai, 1945, epitropul mi-a spus la slujbă că nu este nici o cauză de judecată și i-am spus că eu am personal o pricină de adus la cunoștință să fie judecată și curios aștept să înceapă ședința sfatului să-mi asculte plângerea.

Le-am admirat imparțialitatea de sfetnici ai dreptății și rănduiala de a rezolva neînțelegerile în sat, fără să meargă la judecătorie și la avocați împriuțați să-și caute dreptatea cu bani și timp pierdut. Este o doctrină românească din bătrâni, cunoscută în documentele istorice cu numele de „jus valahicum“ — adică judecata românească, ce-mi este cunoscută și întâlnită numai aici în Zarand și în Munții Apuseni. Le-am spus că de data aceasta am și eu ceva de reclamat și rog ca sfatul să hotărască. M-am ascultat curios și atenționat. Le-am spus atunci durerea mea pe care o aveam pe suflet. Mai tot satul Plai, cu casele răsfirate pe munte, la o înălțime aproape de 1000 m pe Vulcan, este aproape neștiutor de carte. Era școală primă în vale, aproape de Criș, lângă biserică, dar cei de pe munte cînd începea vremea de toamnă împărțire și veneau minisorile, cu ziua mică, nu mai puteau trimite copiii la școală în vale, mai ales de frica lupilor și, așa din generație în genera

Cântarea bisericească și concepția „consumistă”

In slujbele Bisericii creștine răsună de aproape 2000 de ani, fără continență, minunate cântări. Această tradiție a împodobirii Sfintelor Slujsbe cu cântări s-a păstrat neștiințită până astăzi, mai ales în Biserica Ortodoxă.

Dar, de-a lungul istoriei, omenirea a cântat numai în Biserică, ci și în numeroase alte ocazii, nebisericești, și în general unele mai puțin (sau uneori chiar deloc) religioase: ospețe, serbări și manifestări publice laice etc.

Și astfel, a trebuit să existe întotdeauna o comunicare și o influențare reciprocă între muzicile „lumești” și cântările Bisericii. Aceasta s-a întâmplat cel mai adesea prin muzicienii sau cântăreții ce își desfășurau activitatea muzicală laică alături de cea din cadrul liturgic al Bisericii.

Rezultatele acestei legături au fost în general benefice, de la început — dar și mai târziu — Biserica preluând și structurând în cultul său părțile bune ale cântărilor mai vechi sau mai noi, pre-sau necreștiné (iudee, eline sau altor neamuri). Îar atunci când, treptat, în Biserică s-a configurat un stil muzical specific, se poate spune chiar o cultură muzicală eccluzială, aceasta a influențat, la rândul său, manifestările muzicale „din lume”, imblânzindu-l uneori acestora pornurile pătmășe (de un fel sau altul) sau chiar încreștinându-le — cel puțin într-o oarecare măsură — împunând și chiar constituind în general, prin insăși prezența și exemplul său, un etalon și un criteriu al „măsurii” adevărate, al normalității (ontologic), și în acest domeniu.

Ceea ce este important de reținut în tot acest fenomen este faptul că mereu s-a manifestat din partea Bisericii un proces de alegere, o selecție eccluzială, care a însemnat uneori un timp indelungat de probare, de încercare a dieritelor muzici propuse, Duhul Bisericii a lucrat și în domeniul muzical și doar cele cu adevărat bune și de folos s-au păstrat peste secole, și chiar peste milenii, în tezaurul neprețuit al Tradiției Bisericii. Așa a fost cazul reînăvării liturgic, adică a călătoriei unei a Sfintei Scripturi, sau a stilului cântării „line”, legată de cuvântul curat și depărtată de ritmul pătmăș al instrumentelor... și multe altele.

Alte încercări, precum chitarele și flautele pe care (într-un loc sau altul) unii voiau să le aducă în Biserică încă din primele secole creștine, au rămas la starea de simple consemnări istorice...

*

În ultimele decenii, mai ales prin noile mijloace tehnice de difuzare a muzicii — radio, discuri, benzi și caseți, CD-uri etc. — „presiunea lumească” asupra urechilor noastre a devenit mult mai importantă, cel puțin cantitativ. Dacă analizăm „grilele de program” ale canalelor de radio și de televiziune, ca și oferta comercială de înregistrări muzicale pe discuri și caseți, vom observa că muzica bisericească reprezintă un procent cu totul nesemnificativ, probabil sub 1% și înzând uneori spre 0 (zero). Nu discutăm acum despre raportul dintre „cerere și ofertă”, care se spune că guvernează această producție mediatică; cel mult putem aminti că cererea pentru tot felul de „produții” discutabile poate fi provocată (împotriva) și artificial, în mod insidious sau persuasiv... dacă nu pur și simplu deșențat.

Această situație nu rămâne fără urmări în viața noastră de toate zilele. De plictis, sau ca „ford muzical” pentru activitățile curente, casetofonul, radio-ul sau difuzorul lăsat deschise au devenit ceva „normal”. Si astfel s-a putut vorbi despre o „poală sonoră” și în domeniul muzical...

Dar efectele sunt și mai adânci, pentru că repetarea naște învățare și deprindere, obișnuire — și mai ales învățarea și deprinderea inconștientă, de care nu prea îți dai seama. Din acest punct de vedere, „repetările și exersările” pe care le propun de obicei pentru învățare sistemele „clasice” de educație (de la grădiniță la universitate) și care mai necesită și efort (deci sunt „neplăcute”) pălesc — din punct de vedere al numărului, al cantității — în fața torrentelor incontrolabile de „clișee” mass-mediatice (supra-repetate, că de aceea sunt „clișee”), „plăcute”, „atrăgătoare”, „interesante” etc., care ne „formează”, ne „informează”, finalmente ne manevreză modul de gândire și de rostire, gesturile comportamentale... — spre exemplu, poate nu o să ne mai spunem în curând „bună ziua” ci „o zi bună (in continuare)”, cum se spune pe unele posturi de TV, ceea ce încă nu este chiar așa grav...

Și în cazul particular al muzicii ni se creează, inevitabil, un bagaj de obișnuințe sonore, care încep să ni se pară firești, „normale” — că dacă „peste tot” se aude asta... Poate mai puțin în ceea ce ar fi de la cerul și de departe și cei ce au zburat în spatele acolo cu avionul sau rachetele erau prea ocupati să asculte radio-ul — și mai era și zgromotul motoarelor... Muzica, între multe (toate, dacă se poate), devine astfel (doar) ceva „de consum”, o ascultări până ne „săturăm” și apoi, resturile, la gunoi, eventual la reciclarea gunoaielor pentru viitoare „produții plăcute de consum” spre „săturare”, și iar la gunoi, și iar altceva „plăcut” și tot asa... Este adevărat că este o condiție de vierme, dar dacă așa e totul la televizor...

Cei pentru care cele ale Bisericii sunt doar „tradiții” între alte tradiții, de consum ocazional în viață — și oferta „culturală” de „tradiții” și pestriș și bogată, ca și negustorii lor — atunci când mai intră în Biserică este firesc să fie contrariați de faptul că lucrurile sunt cu totul altfel decât „obișnuințul de afară”. Din punct de vedere muzical, unde mai sunt cele „plăcute” și „atrăgătoare” pe care le au zimă la radio și la TV?

Reacțiile în fața „disconfortului” resimțit sunt interesante și seamănă cu acelea ale turiștilor din țările bogate care merg în țările străine minunate, dar sărace. Adică fie nu mai văd decât cele reale și defecțele — preoții și credincioșii ortodocși sunt așa

și așa, ceea ce uneori poate fi adevărat, pentru că cine este fără de păcat!... iar muzica este învechită și cântările bătrâne... — fie încearcă să aducă cu ei tot ceea ce li se pare că „lipsește” dintr-o „binefacere” lumii moderne: cântări noi, „de efect”, sau cu efect lacrimogen sigur, sau de ce nu s-ar reusi „show”-uri moderne și în biserică? — că doar prin alte părți s-a încercat... Cu ce roade?

Felul acesta de reacții, datorate în ultimă instanță unei orbiri spirituale, duhovnicești, pot să ascundă cu totul ceea ce este valoros și important. Si căt de important! „Calea, Adevarul și Viața” (Ioan 14, 6) pentru noi toți, Fiul lui Dumnezeu Cel ce s-a întrupat în această lume și va fi cu noi „până la sârșitul veacului” (Mat. 28, 20).

Intr-o lume a zarrei și agitației capricioase și schimbătoare a trupurilor și sufletelor, cu ochelari negri sau roz ai sticlei de televizor, este într-adevăr greu să mai „vezi” ceva adevărat în cele din jur sau să te reculegi și să-ți reamintești că în spație, sau mai bine spus deasupra la toate este Dumnezeu. Si nu un Dumnezeu capricios și schimbător ca noi, pentru că dacă ar fi așa și El și-ar întoarce fața Sa, toate „înțărâna se vor întoarce” (Ps. 103, 30). Ori, la Dumnezeu „nu este schimbare sau umbără de mutare” (Iac. 1, 17), și la fel sunt și toate cele ale Bisericii — și cântarea sa — care toate sunt porti și ferestre mereu deschișe spre cer...

Iar schimbarea și mișcarea Duhului „care suflă unde vrea” (Ioan 3, 8), este cu totul altceva și are cu totul alte ritmuri decât „lumea (care) trece, și poftă ei” (Ioan 2, 17). Lucrearea Duhului în creașterea și schimbarea Bisericii este mult mai puternică și mai asemănătoare creașterii grele și indelungătoare a vieții în firul de iarbă ce războiește prin piatră sau a nașterii tainice a vieții pruncului în pântecalele mamei.

Si în muzică — la fel ca în toate domeniile vieții — lumea rătăcită iubește artificiile și explozile strălușitoare, căt mai puternice și mai rapide, mai imediate, care „iau ochii” (o, înțelepicina limbii, a cuvântului!). Dar în urma acestora mai rămâne altceva decât distrugere și durere, moarte și pustiu?

Pentru a auzi viața tainică, sau cântarea tainică a vieții celor create de Dumnezeu trebuie multă liniște și reculegere. Liniștea și tăcerea fac parte din muzică, din cântare. Paradoxal, tăcerea este chiar începutul muzicii și cuvântului, nimicul în care se naște sunetul, dar ea mai este totodată și sfârșitul acestora, atunci când Duhul cântări și ridică pe aceasta și pe cântăreți deasupra stării pământești grosolan, pnevmatizând-o spre cântarea îngerească, și împărtășie. Unde se mai cultivă tăcerea și liniștea, liniștirea plină de reculegere smereată, în altă parte decât în Biserică? Pe canalele de radio și TV tăcerea este „contra-productivă”, până și pauzele trebuie umplute de „acțiune” muzicală și/sau vizuală, „să se întâpte ceva” care să atragă... Tăcerea înseamnă în cel mai bun sau mai rău ca „defecțiune tehnică”.

Si chiar eforturile moderne sau exotice de concentrare intră tăcere ale multor discipline „psihice” individuale sunt de cele mai multe ori doar o altă extremitate a agitației oarbe și ambicioase...

Tăcerea pare lumii moderne și fi un semn al morții, al inexistenței, care trebuieu deci evitată. Si poate așa și este cu tăcerea acestei lumi. Tăcerea și liniștea din Biserică este, din contră, plină de viață, de viața Duhului. „Dătorul de viață” al tuturor. În tăcerea Bisericii răsună cântarea tainică pe care, după spusele Sfântului Vasile cel Mare, corul întregii creașteri o înalță spre slava Făcătorului a toate. Iar cântările Sfintelor Slujsbe nu sunt decât un simbol, o intrupare sacramentală a acestia. Inspirația lor este adevărată, veșnică și curată și este foarte diferită de inspirațile „originale” și orgolioase ale „creătorilor” mai „noi”. Acest orgoliu, ca și pretenția „copy-right”-ului și preocuparea comercială (pentru căștigarea cător mai mulți „arginți”) par semnul inspirației altor duhuri...

Lupta, bătălia muzicii se dă azi mai ales în jurul sufletelor tinerilor. Când este sufletul mai deschis, mai adevărat, mai sensibil, mai gata să primească decât la tinerete, la ieșirea din curata copilărie? Tinerețea este gata să primească, să îmbrățișeze întreaga lume, cu toate cele bune, dar și cele rele ale sale. Însă în grăba primării se poate uita uneori că amestecul celor rele cu cele bune le strică, le face rele și pe cele bune — binele adevărat nu are amestec cu răul. Această disponibilitate pentru primire poate fi terenul cel mai propice pentru viața de „consumat”, dacă nu merge împreună cu nevoia de dăruire și cu discernământul stăpânirii de sine, stăpânirea adevărată de sine (ce dă putere renunțării, atunci când trebuie) și nu cea ilustrată și indusă de „durii” filmelor ieftine de aventuri.

Iar în cazul muzicii, ca și în cazul tuturor celor latale aspecte ale vieții, nu este vorba numai de succesul trecător al unei melodii sau al altieia, doar de un moment sau de altul, ci de o viață întreagă de „muzică”, ce începe cu cântecul de leagăn — și de iubire — al mamei, se continuă în cântarea tăcută și liniștită a familiei creștine cu părinți cumpliti, în cuvintele cântării dascăilor înțelepți și a conducătorilor curați și adevărați ai unei societăți nu „călduțe”, ci care ţie, are înțelepcinea atât de tragic dobândită „a cunoștinței binelui și răului” (Fac. 2, 9; 3, 22), cunoscând și Calea spre singurul Bine, sădită în Biserică de Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Aceasta este cântarea care răsună în Biserică, o cântare care preface și întoarce spre bine cântarea lumii, o cântare a tuturor, nu numai a tinerilor sau numai a bătrânilor, ca în „modele” și „modelele” lumii, ci o cântare veșnică, a bătrânilor și a tinerilor, a dreptilor ca și a păcătoșilor ce se căiesc, a celor plecați dintre noi, a oștilor înțelepți, a iluminării de sus — a Dumnezeirii.

Pr. VASILE GRĂJDIAN

Din cugetările Sf. cuv. Ioan Iacob Hozevitul

Pentru citirea și cugetarea Dumnezeieștilor Scripturi

De multe ori am scris cuvinte pentru folosul meu suflători și am crescut că aceste cuvinte pot folosi și altor persoane, care nu prea au vreme să deschidă cărțile și poate nici nu au la înțemâna cărțile potrivite. Știu că în ziua de azi toată lumea este grăbită și cărțile deosebite sunt deosebite și rare cine le mai citește.

Iată cum ne sfătuiește Cuviosul Nicodim Aghioritul în privința aceasta:

„Toți creștinii... datori sunt aici Dumnezeieștile Scripturi, pentru că, după cum zice Sântul Ioan Gură de Aur, fără citirea Sfintelor Scripturi nu poate ciuneva să se mantuie”.

Apoi Sântul Ioan Scăraru ne încredințează că citirea luminează mintea, o imbojaște și năruvorile pătrănește păstorii cei buni, acum când nu mai găsești pildă de viață curată și nici povătitorii suflețet, cu căt mai mult trebuie să ne sărguim la citirea Sfintelor Scripturi.

Abia în vremea cea veche era neapărată nevoie de citirea Scripturilor (când erau și povătitorii destui cu viață sănătoasă), dar oare astăzi când s-au înmulțit viațele creștinilor în lume și s-au împărtășit păstorii cei buni, acum când nu mai găsești pildă de viață curată și nici povătitorii suflețet, cu căt mai mult trebuie să ne sărguim la citirea Sfintelor Scripturi.

Să ne gândim fraților că măntuirea noastră este în mare prietenie, acum când nu mai sunt povătitorii. Deci să fim mai cu pază de orice vătămare sufletească și mai sărguitor la citirea Sfintelor Scripturi. În ele vom afla măngâiere și luminare...

(Extras din volumul: „Hrană duhovnicească”, Ierusalim, 1968, p. 7)

PRAGA — 10-14 Septembrie 1997

„Să construim poduri, dărâmând bariere”

Sub titlul sugestiv redat mai sus, s-a desfășurat în perioada 10-14 septembrie 1997 în capitala Republicii Cehe, în organizarea ECC (European Charismatic Consultation) și I.C.C.O.W.E. (International Charismatic Consultation on World Evangelisation) beneficiind de largul sprijin al Conferinței Episcopale Catolice din Cehia și Primăriei orașului Praga, a II-a Conferință Consultativă a celor două foruri pe tema unității și evanghelizării în lumea modernă.

La lucrările Conferinței au participat, la invitația Președintelui I.C.C.O.W.E., Fr. Michael Harper, preot ortodox, și o delegație ortodoxă ce a cuprins două cadre didactice ale Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu (Pr. lect. dr. Ieremia Marga și Pr. Prep. Constantin Necula), pe profesora de religie Drd. Elena Dumitrașcu — Sibiu, precum și șapte tineri alcătuind un grup — coral — restrâns, „TIMOTHEOS” — apartinând Oastei Domnului — din cadrul Bisericii Ortodoxe Române. Lor li s-a adăugat din ziua a doua Prof. Ioan Sauca (WCC).

Conferința, desfășurată pe parcursul a patru zile, a cuprins un număr de aproximativ 400 de participanți, din care 35 au fost ortodoci (români, ruși, bulgari, englezi, americani, sărbi, ucraineni). Geografic, conferința a avut 185 de est-europeni, 175 vest-europeni și 40 de participanți din afara Europei (SUA, India, Sri Lanka, Africa de Sud, Malaezia, Canada).

Pătrând specificul unei întâlniri harismatice — fără îndoială socant uneori pentru ortodocșii prezenți — consultația asupra unității creștine și evanghelizării prin puterea Duhului Sfânt a oferit dincolo de lecția teologică, o fericită sănătate de a cunoaște personalitatea și cunoșterea lui miscările harismatice, și nu numai, din Bisericile istorice (catolice și protestante) dar și din noile miscări (curente) creștine, sănătatea de a vedea spre ce își îndreptă atenția misiunea creștină contemporană. Dacă în mare parte discursurile au menținut atenția îndreptată spre realitatea mai cu seamă socio-umană sau socio-politică (un pastor american pledând în plen ideea ca delegația căreia să acorde iertare prin delegația rusă, poporului rus, în numele poporului ceh...), nu au lipsit nici relatăriile cu real caracter teologic. În secțiunea de evanghelizare și-au adus aportul cu deosebită înfluență deputul duhovnicesc Pr. Michael Harper — convertit prin mișcarea harismatice la Ortodoxie, P. Daniel Anje — de cărui prietenie și cordială prezenta delegație ortodoxă s-a bucurat în mod constant, Prof. Dr. Jan Milič Lochman (Frații Cehi) — care a prezentat un interesant material asupra schimbărilor din societatea postcomunistă în teritoriul ceh și slovac, precum și Episcopul catolic Bořislav Dembowiski (Polonia) cu o excelentă expunere „Unitatea creștină ca fundament al Europei Unite”. Toate ședințele de la secțiunea „evanghelizare” s-au deschis prin scurte exgeze propunând cele 3 teme majore ale întâlnirii: Înnoire (Rom. 12, 1-2), Unitate (Efes. 2, 11-18), Evanghelizare (I Petru 2, 9-10). Din păcate prezentarea temelor biblice au alunecat, nu o dată, spre sociologizare superficială.

Mulți au atent la faptul că discuțiile pe grupuri de plenul lucrărilor secțiunii „teologilor”. Aici au fost apreciate la superlativ interveniile a doi teologi ortodocși: I.P.S. Kallistos Ware și Pr. Prof. Ioan Sauca. Pentru cititorul avizat, primul nume reprezintă fără îndoială unul din chipurile centrale ale teologiei ortodoxe „apusene”, iar pentru noi români prezenți acolo, materialul Părintelui Sauca ne-a produs o reală

† IN MEMORIAM

† Pr. Pompiliu Acelenescu

Miercuri, 17 septembrie 1997, după o suferință lungă și grea, s-a stins din viață acesta, la domiciliul lui din Sibiu, blând și liniștit, așa cum i-a fost și firea, un slujitor al Bisericii noastre Ortodoxe, venerabilul părinte Acelenescu Pompiliu, la vîrsta de 80 de ani.

A fost unul dintre cei sase copii ai vîrindicului de pomenire părinte Acelenescu Pompiliu senior, ctitorul bisericii monumentale din comuna Jina, judecătorească și singurul dintre copiii care i-a urmat în slujirea sănătății a preoției.

Initial, răposatul în Domnul părinte Acelenescu s-a pregătit pentru o carieră militară, urmând cursurile Scolioi militare de ofițeri din Sibiu și București. După absolvire, din anul 1942 a funcționat ca ofițer instructor de aviație, pe rând, la Flotilele de aviație ale Armatei române din București, Buzău, Blaj, Turda și iar București — Pantelimon. A participat la luptele de pe frontul de Vest în cel de-al II-lea Război mondial, cu Escadrila II de vânătoare, până la sărșitul războiului.

Dar schimbându-se vremurile, în loc să i se recunoască meritele de luptă și de jertfă pentru eliberarea Patriei și zdrobirea bătătorismului, în baza Legii 180/1945, a fost săli să demisioneze din cadrele armatei. După un an de studii la Facultatea de drept din Cluj (1946/1947) se retrage, neavând posibilități materiale pentru a-și continua studiile. Acceptă un post de comisar de poliție tocmai la Sighetul Marmației, de unde, după un an, în urma căsătoriei cu Elena Bobicescu din Sibiu, se transferă la Sibiu unde este nevoie să treacă prin toate fazele de specializare în ramurile de activitate juridică și tehnică a instituției. Si după ce pune bazele unui laborator modern de criminalistică, în noiembrie 1950, este destituit din funcție fără nici o explicație. Există de atunci una nedecarată și anume: nu mai avea „origine sănătoasă”, fiind fiu de preot, lipsit și de cel mai elementar drept al individului, dreptul de a se apăra.

Incurret de vrednică să soție, și sprijinit de marele Măropolit Nicolae Bălan, se înscrie din toamna anului 1954 la Institutul Teologic din Sibiu. Frecventea cursurilor facultății la zi și absolviend-o cu succes, în anul 1957, se hirotoneste preot în același an și pleacă la Petrila — Lona — Brad, din Eparhia Arad ca să supliască pe un urchi al său, preot, care era boala. După un an și după decesul unchiului său a rămas și fără parohie și fără adoptie în Eparhia Aradului și abă după trei ani a obținut parohia din satul Vurpăr — Alba din Eparhia Sibiului, unde pe parcursul a zece ani de activitate a reparat și în rîmusești biserica, acoperind cu deplin succes nevoie duhovnicești ale credincioșilor împrăștiati cu așezările pe o arie de activitate de peste 25 de km². Din motive de boală a fost transferat la cerere în parohia Sibișeni, în septembrie 1970.

Aici, la Sibișeni, va izbuti să realizeze cea mai fructuoasă activitate a sa de paroh și păstor de suflete, reparând biserica, construind casa parohială și „făcându-se tuturor de toate”, ca pe toți să-i adune la Biserica și să-i convingă că a fost omul providențial pentru ei. Irimis de Dumnezeu să le fie dascăl de cugă și de simțire românească și păstor de suflete, într-o vreme în care Biserica și spiritualitatea neamului erau la o grecă incertă de persecuție și propaganda ateistă.

Bolnav și epuizat fizic de eforturile depuse în ogorul pastoral, dar și de vizitările destinatei său incercă, în decembrie 1979, la vîrsta de 62 de ani, este nevoie să se pensioneze pe motiv de boală.

Perioada care a urmat, deși bolnav, fiind acasă alături de soție de care a fost mereu despărțit în cei douăzeci de ani de pastorație, departe de casă, a fost poate și cea mai usoară și mai frumoasă perioadă din viață; un deceniu conacrat familiiei, rudenilor prietenilor și colegilor de odinjă, ca și preocupărilor literare, scriind versuri.

Timpul, care ne măsoară cu rigurozitate nu numai cursul vieții, ci și conținutul ei, n-a fost generos cu Părintele Acelenescu nici la zenitul vieții lui. În urmă cu mai bine de patru ani a fost victimă unui accident vascular care l-a marcat greu, afectându-l mișcările și echilibrul, până la decesul lui. Meritul Părintelui Acelenescu a fost acela, că și ultima lui încercare de viață a transformat-o în misiune, arătând celor ce l-au cunoscut și parte cea nevăzută a vieții preotului, purtând cu bărbătie și resemnare însemenele suferinței (a paraliziei lui).

Ceremonia de înmormântare a Părintelui Acelenescu a fost pe cît de modestă, pe atât de emoționantă. Sub un soare generos de început de toamnă, vineri, 19 septembrie a.c., la ora prânzului, s-au adunat în jurul sacerdului cu rămășițele pământești ale decebutului, alături de soția indurată, sora și frații lui; fiul și noua, rudele, colegii, prietenii și vecinii. Soborul preoților slujitorilor i-a avut pe cei mai apropiati ai familiei: Pr. Lazărici din Boiu; Pr. S'reza, Pr. Sămărițan, Pr. Sărbu și Pr. Span, toti din Sibiu. Iar după ce s-au citit cu evlavie Evangheliele și rugăciunile îndântate de dezlegare, specifice înmormântării preoților, subsemnatul a omagiat în câteva cuvinte personalitatea civică și sacerdotală a răposatului, iar Pr. Streza, în calitate de paroh, după ce a punctat realizările mai importante din pastorajele ale cedăturii, a luat obișnuitele ierăciuni. Si aşa, purtat pe umeri de preoții care l-au prohodit, a fost de la într-un mormânt la Cimitirul din Sibiu, plâns de familiile, de rudenii și regretat de noi toți ceilalți prezenți la înmormântarea lui.

Preot GHEORGHE ȘPAN

† Pr. Aurel Grecu

În ziua de 10 octombrie 1997 a început din viață preotul pensionar Grecu Aurel, în cartierul Galata-Făgăraș, la vîrsta de 75 de ani.

S-a născut în SUA în anul 1922, luna iunie, ziua 28, din părinții Gheorghe și Maria. A stat în America până la vîrsta de opt ani, când, împreună cu familia sa intors și s-a stabilit în comună Sărată, judecătorească, la Sibiu. Aici a frecventat Școala primară, după care a urmat cursurile Scolii Normale de Învățători de la Deva. A obținut diploma de învățător în anul 1943. După terminarea stagiuului militar a dat o diferență, iar apoi urmează cursurile Institutului Teologic din Sibiu.

În anul 1952 a fost sfintit ca diacon la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, unde a funcționat timp de 7 ani, împărând chilia cu părintele Teofil Părăianu. În urma dispozitivelor date în acea vreme, a părăsit Mănăstirea, fiind hirotonit într-un preot în anul 1953, pe seamă parohie Obaba, judecătorească. A mai funcționat scurte perioade, în parohiile Merghindeal, cu filia Dealul-Frumos, Venetia de Sus și în Bârcuț, cu filia Zelisăt.

După ce se pensionează, se retrage la Făgăraș, slujind periodic în toate bisericile din oraș.

Slujba înmormântării sale a fost săvârșită în biserică ortodoxă din Făgăraș-Galați, de un sobor de 16 preoți.

S-a înținut două cuvântări și s-a citit un cuvânt de măngâiere din partea Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Antonie Plămădeală.

În cuvântul său, Arhimandritul Teofil Părăianu, fost coleg cu decedatul, a tălcat rugăciunea „Tatăl Nostru”, făcând apoi o frumoasă apologie prieteniei. A creionat apoi câteva amintiri legate de perioada cât au fost colegi la facultate și, mai ales, la mănăstire. „Nu ne luăm rămas bun, părinte Aurele, a spus părintele Teofil Părăianu, pentru că ne vom mai întâlni dincolo, știind că moartea nu-i decât o virgulă în fraza vieții”.

P.C. Protopop al Făgărașului, Pr. Cornel Ursu, în cuvântul său a insistat asupra chipului preotului său cum este prezentat în Filocalie, motivând aceasta prin faptul că Părintele Aurel citea foarte mult și foarte des în această carte. A arătat apoi din vrednicile răposatului, și a citit condoleanțele transmise de la Sfânta Arhiepiscopie.

D-zeu să-l odihnească!

Participant

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se inapoiază. Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

Deschiderea noului an universitar la Sibiu

Miercuri 1 octombrie a.c., s-au deschis cursurile tuturor instituțiilor de învățământ superior din țara noastră. În anul acesta Sibiu a avut cîinstea deosebită ca la deschiderea cursurilor Universității „Lucian Blaga” să asiste și Domnul Prim-ministrul Victor Ciorbea, însoțit de Domnul Gavril Dejeu, ministru de Interne și Virgil Petrescu, ministru Educației Naționale. Înălții oaspeți au fost întâmpinăți de reprezentanți ai autorităților locale de Stat, precum și de D-1 Rector al Universității sibiene, Prof. Dr. Dumitru Ciocoi-Pop.

De la aeroport oaspeți s-au întreprins spre Facultatea de Teologie „Andrei Saguna”, unde au fost întâmpinăți de prorectorii Universității, Prof. Viorel Florea și Prof. Constantin Oprean, Părintele Decan Dr. Mircea Păcurariu, profesori de teologie și studenți.

In capela Facultății, Părintii Profesori Dumitru Abrudan, Ilie Moldovan și Aurel Jivu au oficiat tradiționalul Te-Deum, pentru deschiderea noului an universitar. Răspunsurile au fost date de corul studenților, dirijat de Părintele Lector Vasile Grăjdian. Au fost de față — în afară de cei trei miniștri amintiți — Eminența Sa Dr. Christoph Klein, Episcopul Bisericii evanghelice-luterane C.A. din România, D-1 Prefect Arh. Virgil Ispas, D-1 Primar al orașului Av. Dan Condrat și alii invitați.

Părintele Decan Mircea Păcurariu a rostit o scurtă alocuție, în care a arătat înălții oaspeți câteva aspecte din trecutul școlii noastre teologice, înființată în anul 1786, care a dat culturii românești 20 de academicieni, iar neamului o serie de profesori și absolvenți militanți în revoluția din 1848, în mișcarea memorandistă, în acțiunile pentru realizarea statului național român unitar, în lupta pentru apărarea drepturilor noastre legitime în timpul regimului comunist. La sfârșit, Părintele Decan a oferit înălților oaspeți că un set de cărți scrise de profesori Facultății, iar câteva studenți în teologie leau oferit buchete de flori.

Domnul Prim-ministrul Victor Ciorbea a mulțumit pentru cuvântul rostit și a dat frumoase îndemnuri studenților teologi pentru misiunea lor viitoare de îndrumători ai credincioșilor sau ai elevilor din școlile în care vor predă Religie.

In continuare, la ora 11,00 în sala mare a Casei de cultură din Sibiu — care s-a dovedit neîncăpătoare pentru numărul mare de studenți — a avut loc solemnitatea deschiderii oficiale a noului an universitar. D-1 Rector Dumitru Ciocoi-Pop a informat pe înălții oaspeți că Universitatea „Lucian Blaga” numără astăzi peste 8 000 de studenți, 800 de cadre didactice titulare și asociate și întreține relații academice cu 66 de universități din 26 de țări.

Întâmpinat cu puternice aplauze, a luat cuvântul D-1 Prim-ministrul Victor Ciorbea, care, între altele, preluând un gând al filozofului Constantin Noica, a urat Universității sibiene să devină „un Heidelberg” al României. Încheiat cu urarea: „Dumnezeu să ne ajute și să ne lumeze calea”. Au mai luat cuvântul D-1 Prof. Univ. Dr. Virgil Petrescu, ministru Educației Naționale, care a prezentat câteva din recentele măsuri luate de Guvern pentru dezvoltarea învățământului și D-1 Prof. Univ. Dr. Dumitru Ciocoi-Pop, care a adresat primului ministru mai mult în calitatea sa de sibian. Au mai rostit scurte alocuții D-1 Bernard Boyer, ambasadorul Franței, „doctor honoris causa” al Universității sibiene, ambasadorul Olandei, reprezentant ai ambasadelor Thailandei, Marii Britanii și SUA la București. Au fost de față cîțiva reprezentanți ai unor Universități din Germania și Thailanda.

La ora 12,30 a avut loc festivitatea deschiderii noului an universitar la Academia Trupelor de Uscat „Nicolae Bălcescu”. Si aici preotul militar Valentin Beiu a oficiat un Te-Deum, după care s-a desfășurat festivitatea propriu-zisă.

Prezența primului ministrului și a celorlalți doi miniștri — prima de acest fel la Sibiu (doar în 1940 a mai participat generalul Ion Antonescu, pe atunci „Conducătorul țării”), la deschiderea cursurilor Universității clujene, refugiate la Sibiu), constituie un imbold pentru toți profesorii și studenții sibieni în munca lor viitoare.

PARTICIPANT

Maica Tereza de Calcutta — o viață închinată slujirii lui Dumnezeu și oamenilor

În seara zilei de 5 septembrie a.c. a trecut în veșnicie cca care a fost Maica Tereza de Calcutta, fondatoarea ordinului călugăresc al „Misionarelor Carității”.

Ea s-a născut în data de 27 august 1910, la Skopje — Albania și la numai 18 ani devenește monahale, devenind membră a unei comunități călugărești din Ratharnham — Irlanda.

Inspirată de duhul misionar al ajutorării săracilor, va colindă în lumea, stabilindu-se, în final, în India, acolo unde a frapăto cel mai mult mizeria și săracia în care se zbat foarte mulți oameni din pătrău inferioră a societății.

Misionarul ei creștin s-a concretizat în înființarea de școli pentru cei săraci, în îngrădirea bolnavilor și muribunzilor, în creșterea orfanilor și a copiilor abandonati de familiile lor.

A pomenit și în România, în anul 1990, fondând o comunitate

Pr. prof. D. ABRUDAN

PROGRAM DE CONCURS

În condițiile obișnuite de concurs publicăm spre ocupare următoarele parohii vacante:

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN BRAŞOV

PAROHIA PREJMER II — 500 familii

PAROHIA PREJMER STUPINI — 120 familii

fără biserică

fără casă parohială

Termen de concurs: 15 octombrie — 1 noiembrie 1997

Cei care doresc să ocupe aceste posturi își vor înainta cerere în termenul legal la Oficiile protopopești anexând adeverința cu certificatul de la cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs Of. prot. ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaților.

P.C. protopopii sunt îndrumați să verifice cererile candidaților în care se vor menționa vechimea în funcția anteclericală, examene absolvite, copie diplome de licență, copie pentru cursuri de îndrumare absolutive, situația socială (domiciliul familiei, copii, părinți, locul de muncă al soției etc.).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfășurarea concursului.

Termen de contestație 15 zile de la data numirii.

† ANTONIE
Arhiepiscop și Mitropolit

Consilier Ad-bisericesc,

Pr. SIMION SĂSAUJAN

Semnalăm Semnalăm

● La editura Buna Vestire din Beiuș a apărut o antologie a poeziei românești din Jugoslavia. E surprinzător să descoperi în această antologie 26 de poeți români care creează în spațiul jugoslov. (Mărturii despre ființă, Beiuș, 1997, 148 p.). Selección a făcut-o dl. Gheorghe F. Angheluș, în momentul de față Ministrul Secretar de Stat la Culte, care a făcut studii superioare de filozofie, istorie și teologie, în prezent pregătind două teze de doctorat. Face o bună selecție și ne descoperă valori poetice românești numeroase, confirmând, dacă mai era nevoie, că românul oriunde se naște și este poet. Căci într-adevăr și surprinzător să descoperi atâtă poetă într-un spațiu relativ mic și în afara granițelor României.

Domnul Gh. Angheluș face un serviciu culturii românești, îmbogățind-o cu aceste nume de poeți, prea puțin cunoscuți în spațiul românesc propriu